

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Център за оценяване в предучилищното и училищното образование

НАЦИОНАЛНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ В IV КЛАС
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

29 май 2023 г.

- *Подготви се да запишеш текста за диктовка на определеното място в бланката за отговори.*

- *Прочети внимателно задачите от № 1 до № 10 и в бланката за отговори отбележи с X буквата на верния отговор срещу номера на съответната задача.*

1. Коя дума е с две представки?

- А) измисли
- Б) изплакна
- В) изпочупи

2. Коя дума е сложна?

- А) риболов
- Б) разписание
- В) преразказ

3. Колко сложни думи има в изречението?

В едната си ръка Любомира държеше сладолед, а в другата – светлосини балони.

- А) една
- Б) две
- В) три

4. В кое изречение има числително име?

- А) Уцелих право в десетката.
- Б) Успях от втория опит.
- В) Спечелих тройна победа.

5. В кой ред всички думи са съществителни имена?
А) синеок, тъмноок, светлокос
Б) участват, присъствам, учим
В) водовъртеж, водопад, водолаз
6. В кое лице и число е подчертаната дума в изречението?
Деца, прочетохте ли книгата?
А) 2 л. ед. ч.
Б) 3 л. мн. ч.
В) 2 л. мн. ч.
7. Коя дума е синоним на подчертаната в изречението?
Светът на интернет е необятен и много интересен, но крие и големи опасности.
А) предимства
Б) заплахи
В) преимущества
8. В кое изречение глаголят е употребен в пряко значение?
А) Лъчите погалиха земята.
Б) Тревите се развълнуваха.
В) Задуха прохладен ветрец.
9. Кое изречение е просто?
А) На небето изгря топлото слънчице.
Б) То пръсна лъчи и разбуди земята.
В) Един лъч се спусна и докосна игликата.
10. Кое изречение е подбудително?
А) Разкажи ми приказка!
Б) Ех, че весел рожден ден!
В) Какъв силен дъжд вали!

➤ Прочети внимателно текста и задачите към него. На задачи от № 11 до № 14 в бланката за отговори отбележи с X буквата на верния отговор.

Графиня Ревност и принц Доверие

Алекс си живееше доста добре, преди да се появи неговото малко сладко братче. Откакто се роди бебето, Алекс все по-често се чувстваше пренебрегнат, незначителен и дори невидим. Майка му все беше твърде изморена, за да играе с големия си син, или пък твърде заета, или изнервена, или всичко накуп. А за малкото сладко братче винаги беше на разположение – търпелива и грижовна.

В действителност това не беше съвсем вярно. Просто на Алекс така му се струваше, защото беше попаднал в капана на графиня Ревност. А тя умее да причинява големи беди на хората. Всеки ден пръска съмнения навсякъде. Няколко от тях достигнаха и до Алекс, намърдаха се в мислите му и го тормозеха.

Първоначално той реши да покаже на майка си, че е по-добър от малкото си братче, и се опита да я впечатли с умения. Започна да рисува, да майстори, да лепи и сглобява всякакви подаръци за майка си. После заряза подаръците и започна да се прави на бебе. Може би, ако се държеше като бебе, майка му щеше да го харесва повече. Това само ядоса мама, която всъщност беше доволна, че Алекс е голям и може да прави много неща сам.

Графиня Ревност беше доволна – изглеждаше, като да е победила. Но ето, че за да спаси Алекс, беше дошъл принц Доверие. В любимата си вещ – чуден калейдоскоп, той можеше да пхне всяко съмнение. И когато човек погледне в калейдоскопа, може да види стотици доказателства, че съмнението е безсмислено.

Принц Доверие взе съмнението на Алекс в любовта на мама и го сложи в калейдоскопа. От там изскочиха различни спомени: как мама се грижи за Алекс, как го прегръща и целува, как му приготвя любимата храна, как му чете приспивна приказка, как го успокоява, когато е болен, как скандира името му на състезанието по карате, и още, и още...

– Алекс, – каза принц Доверие – майка ти прекарва повече време с братчето ти, защото то се нуждае от повече грижи. Това, че имаш брат, означава, че печелиш още един човек на този свят, който ще те обича. Имай доверие!

Графиня Ревност се тресеше от яд, тъй като Алекс спря да ѝ обръща внимание. Тя беше победена!

Алекс се успокои, поговори с майка си и реши да ѝ помага в грижите за дома. Така на мама ѝ оставаше повече време, тя не се преуморяваше толкова и можеше да отдели някой и друг час да поиграе с Алекс.

А само след година братчето порасна и стана доста забавно да се играе и с него!

По „Двете кралства. Разкази за гласовете на щастието“ от Катя Антонова.

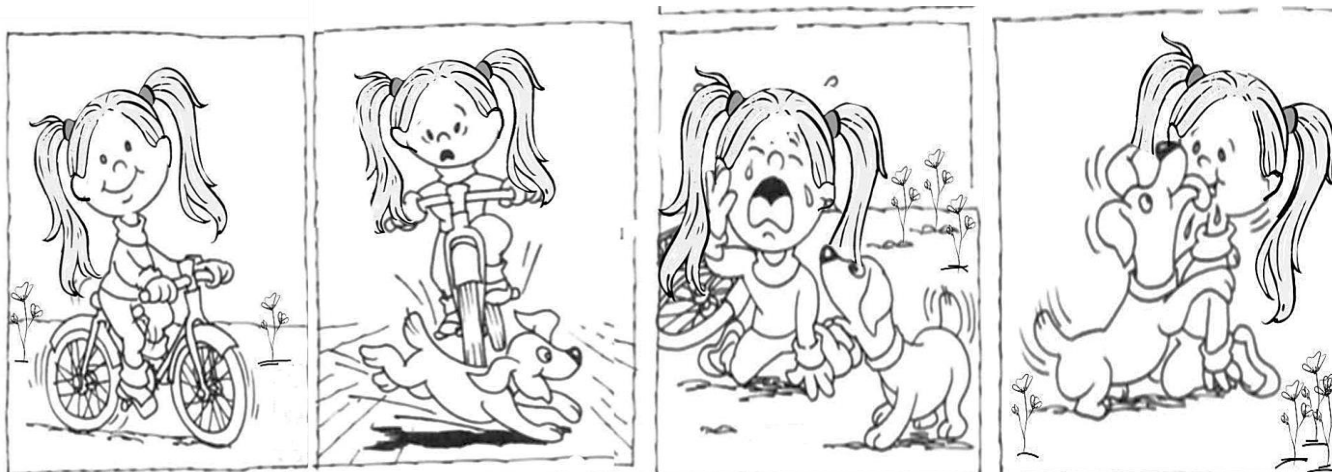

Калейдоскоп – уред, състоящ се от зрителна тръба, в която са поставени няколко огледалца под ъгъл и цветни дребни предмети между тях, образуващи симетрични красиви фигури при движението на тръбата.

- 11. Кой от героите причинява беди?**
А) принц Доверие
Б) братчето на Алекс
В) графиня Ревност
- 12. Коя е любимата вещь на принц Доверие?**
А) чуден калейдоскоп
Б) капан със съмнения
В) книжка с приказки
- 13. С коя дума може да се замени подчертаната дума в текста, така че смисълът на изречението да се запази?**
А) извинението
Б) подозрението
В) доверието
- 14. Каква сила притежава любимата вещь на принц Доверие?**
А) пръска навсякъде съмнения
Б) образува разноцветни фигури
В) разсейва неоснователни съмнения
- *В бланката за отговори запиши на съответното място отговора си на задачи от № 15 до № 20 към текста. Запиши отговорите си с цяло изречение.*
- 15. Защо Алекс се чувства пренебрегнат от майка си?**
- 16. Как Алекс се опитва да привлече вниманието на майка си? Запиши два примера от текста.**
- 17. Как графиня Ревност е навредила на Алекс?**
- 18. Запиши три спомена на Алекс, които показват, че съмненията му са неоснователни.**
- 19. Какъв важен урок научава Алекс от принц Доверие?**
- 20. Какъв извод от прочетеното си направи ти?**

- Прочети внимателно следващата задача и състави текст от няколко изречения. Запиши го в бланката за отговори.

21. Състави кратък текст по картинките, като си помагаш с въпросите. Озаглави написаното.

- Какво се случва?
- Как се чувстват героите?
- Как завършва случката?

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Център за оценяване в предучилищното и училищното образование

НАЦИОНАЛНО ВЪНШНО ОЦЕНЯВАНЕ В IV КЛАС
ПО БЪЛГАРСКИ ЕЗИК И ЛИТЕРАТУРА

29 май 2023 г.

ОТГОВОРИ И КРИТЕРИИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

ДИКТОВКА

Първите лунни лъчи блеснаха в тъмната есенна нощ. Заплака небето. Светнаха малките дъждовни капки. Напоиха жадната почва. Притихнаха в мрака дърветата. Старият дъб стоеше горд и красив. Сенките на клоните му рисуваха странни форми по мокрия път и покривите на къщите. Ледени ветрове тичаха по спящите улици.

№	Критерии за оценяване на диктовката	Брой точки
1.	Пише правилно думи с буква Щ (нощ, къщите, спящите)	3
2.	Пише правилно думи с буква Я (старият, мокрия, спящите)	3
3.	Пише правилно гласни в неударени срички (лъчи, дъждовни, дървета)	3
4.	Пише правилно звучни съгласни в края на думата (дъб, горд, красив)	3
5.	Пише правилно думи с представки (заплака, напоиха, притихнаха)	3
6.	Пише правилно прилагателни имена с двойно -нн- в женски род, в среден род и в множествено число (лунни, есенна, странни)	3
7.	Пише правилно думи без свое ударение (в тъмната, в мрака, и красив, на клоните му, по мокрия, на къщите, по спящите)	1
8.	Записва правилно началото на изречението с главна буква и отбелязва края му с препинателен знак	1
	Максимален брой точки за диктовката	20

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Център за оценяване в предучилищното и училищното образование

Ключ за задачите с избираем отговор

Задача №	Верен отговор	Брой точки
1.	В	2
2.	А	2
3.	В	2
4.	Б	2
5.	В	2
6.	В	2
7.	Б	2
8.	В	2
9.	А	2
10.	А	2
11.	В	2
12.	А	2
13.	Б	2
14.	В	2
	Общо	28

Брой точки за задачите със свободен отговор

Зад. №	Критерии	Брой точки
15.	Отговаря на въпрос, свързан със съдържанието на текста, за да покаже че разбира прочетеното.	4
16.	Открива връзките между мотивите и действията на героите.	4
17.	Доказва, че разбира смисъла на прочетеното.	4
18.	Извлича информация от текста.	4
19.	Отговаря аргументирано на поставен въпрос към художествен текст.	4
20.	Прави изводи, свързани със съдържанието на текста	4
	Общо за задачите с кратък свободен отговор	24

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА
Център за оценяване в предучилищното и училищното образование

Критерии за оценяване на задача № 21 - съчиняване на текст по серия от картини

№	Критерии	Брой точки
1.	Наличие на подходящо заглавие	4
2.	Наличие на структуриран текст – начало, изложение и край	4
3.	Съответствие на текста с последователността на серията от картини	4
4.	Съответствие на действията на героите със съдържанието на всяка от картините.	4
5.	Пресъздадено е емоционалното състояние на героите	4
6.	Наличие на логическа връзка между изреченията в създадения текст	4
7.	Употреба на ясни по смисъл и граматически правилно построени изречения	2
8.	Уместна употреба на думите	2
9.	Наличие на въображение и мислене при интерпретиране на серията от картини	2
	Общо за задачата	28

Максимален брой точки за теста – 100 т.